

LIETUVOS BANKAS

E U R O S I S T E M A

Lietuvos banko skaičiavimai dėl MMA dydžio 2023 metams

Pristatymas Trišalės tarybos posėdyje

Vilnius, 2022 m. rugsėjo 13 d.

Birželio mėn. LB pozicija dėl MMA dydžio nustatymo

Lietuvos banko pasiūlyta ir Trišalėje taryboje sutarta formulė siekiama mažinti atlyginimų nelygybę ir padėti, kad diskusija dėl MMA būtų grindžiama ekonominiais argumentais.

Siūlome šia formulė remtis ir toliau, nematome svarių priežasčių, kodėl reikėtų nuo jos reikšmingai nukrypti.

Tačiau matome, kad šiuo metu ekonomikos neapibrėžtumas yra didelis, ekonomikos augimo rizikų balansas yra neigiamas. Todėl palaikytume atsargesnių sprendimų paiešką, pavyzdžiui, vėlesnį sprendimo dėl MMA priėmimą ar MMA didinimą dalimis.

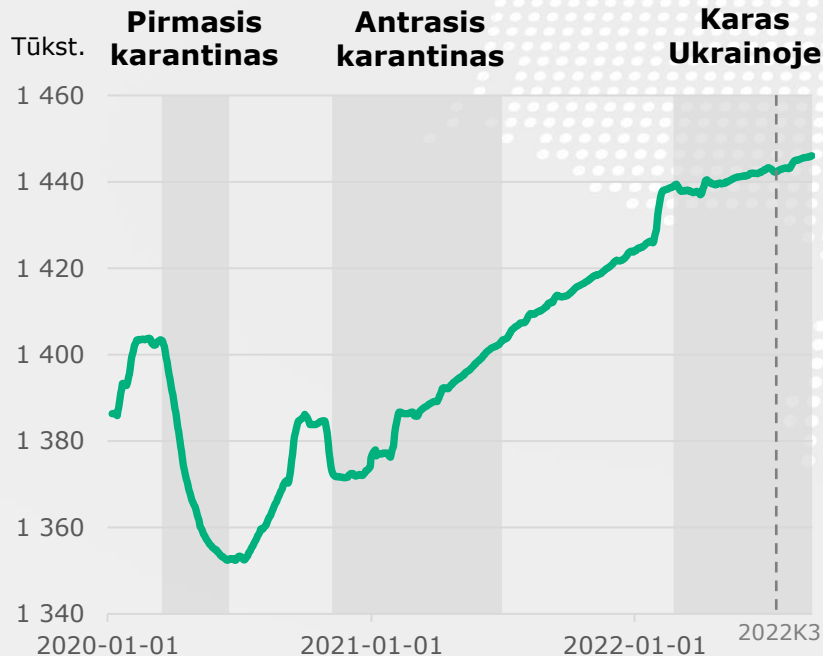
Darbo rinkos apžvalga

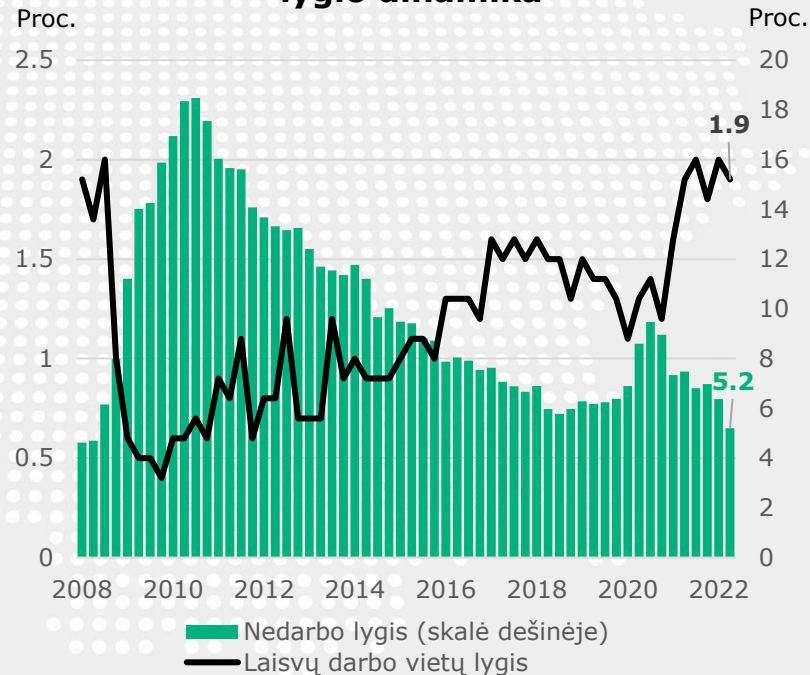
Darbo rinka yra įtempta, bendras užimtųjų skaičius auga, tačiau augimas nebėra toks spartus kaip metų pradžioje

Bendras apdraustųjų skaičius (pašalinus sezono įtaką, 7 d. slankieji vidurkiai)

Laisvų darbo vietų lygio ir nedarbo lygio dinamika

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: duomenys iki rugsėjo 4 d.

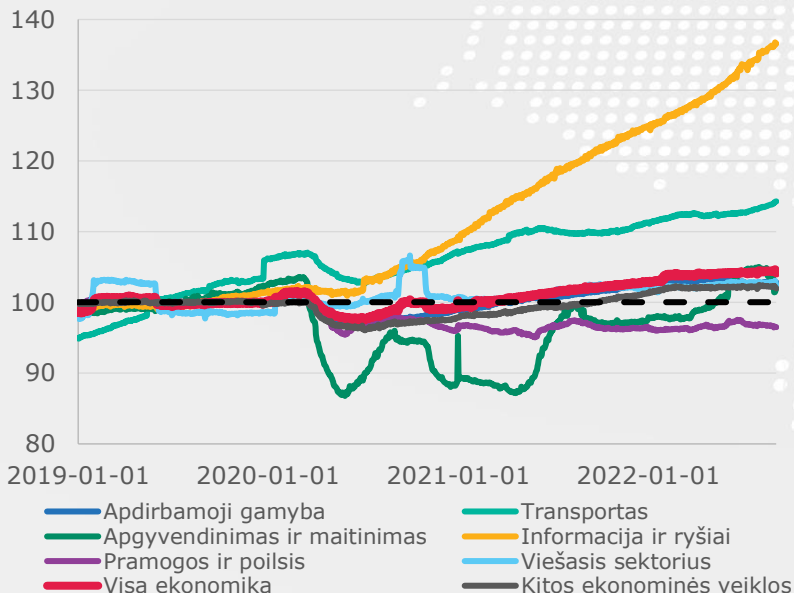
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: paskutinis duomuo – 2022 m. II ketv.

Nors bendras dirbančiųjų skaičius yra grįžęs į priešpandeminį lygį, vaizdas skirtinguose sektoriuose nevienodas

Apdraustųjų skaičiaus pokyčiai pagal ekonomines veiklas

Indeksas, 2019 = 100

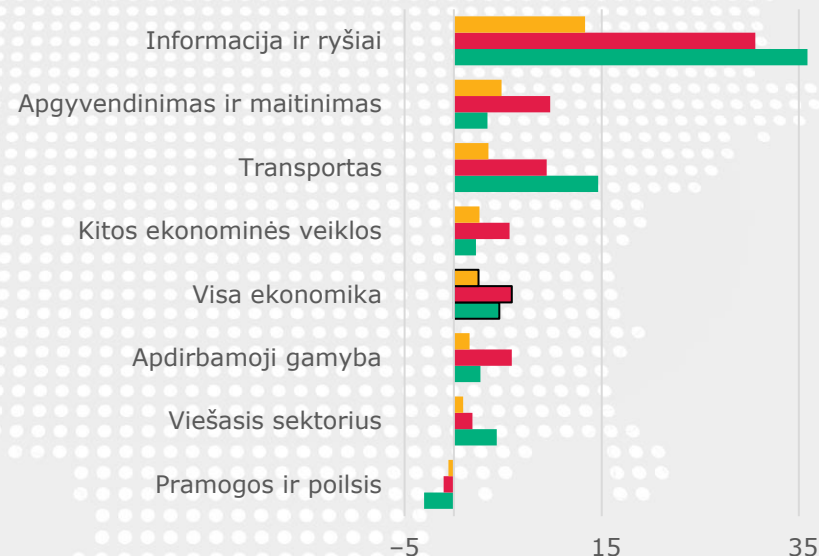

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastabos: duomenys iki rugsėjo 4 d., pagal sezoniškumą pakoreguoti duomenys.

Apdraustųjų skaičiaus pokyčiai 2022 m. rugpjūčio mėn. pagal ekonomines veiklas

Proc. pokytis rugpjūčio mėn.

■ Pokytis nuo 2021 m. ■ Pokytis nuo 2020 m. ■ Pokytis nuo 2019 m.

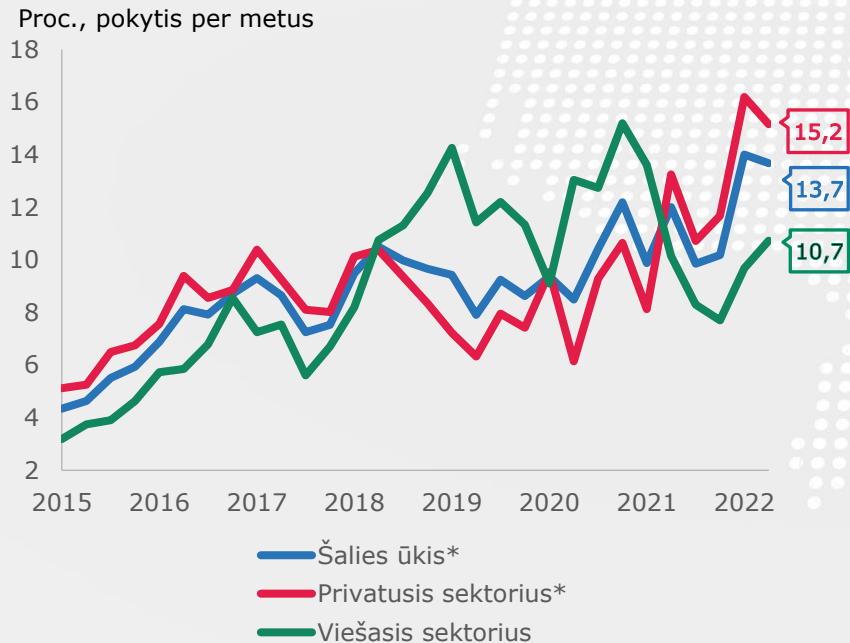
Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: pagal sezoniškumą pakoreguoti duomenys.

Nuo pat pandemino laikotarpio pradžios atlyginimų spurtas daugelyje ekonominių veiklų tebesitęsia

Darbo užmokesčio raida

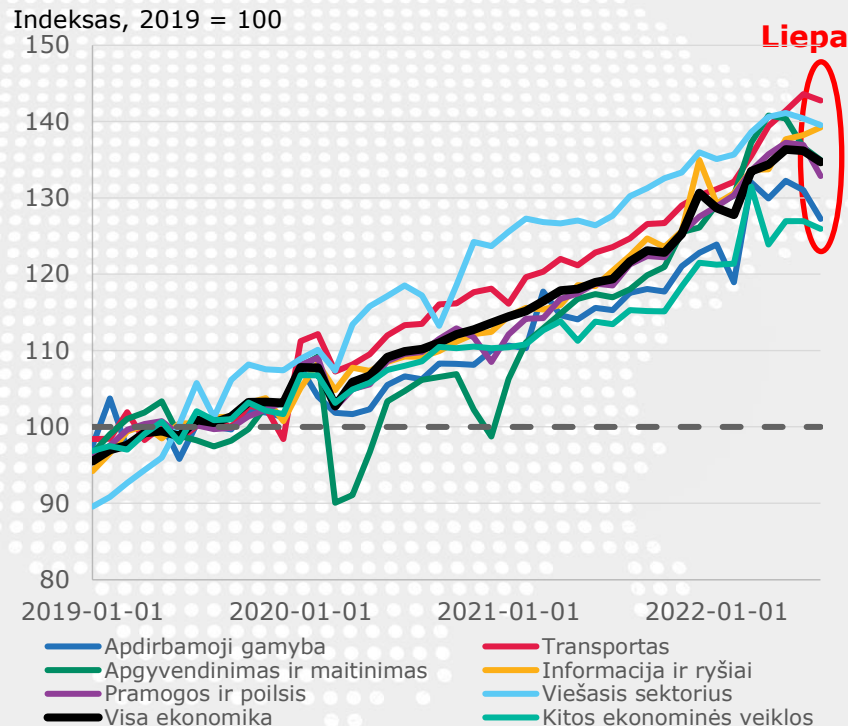

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

*be ind. įmonių.

Pastaba: paskutinis duomuo - 2022 m. II ketvirtis.

VDU raida skirtinguose sektoriuose

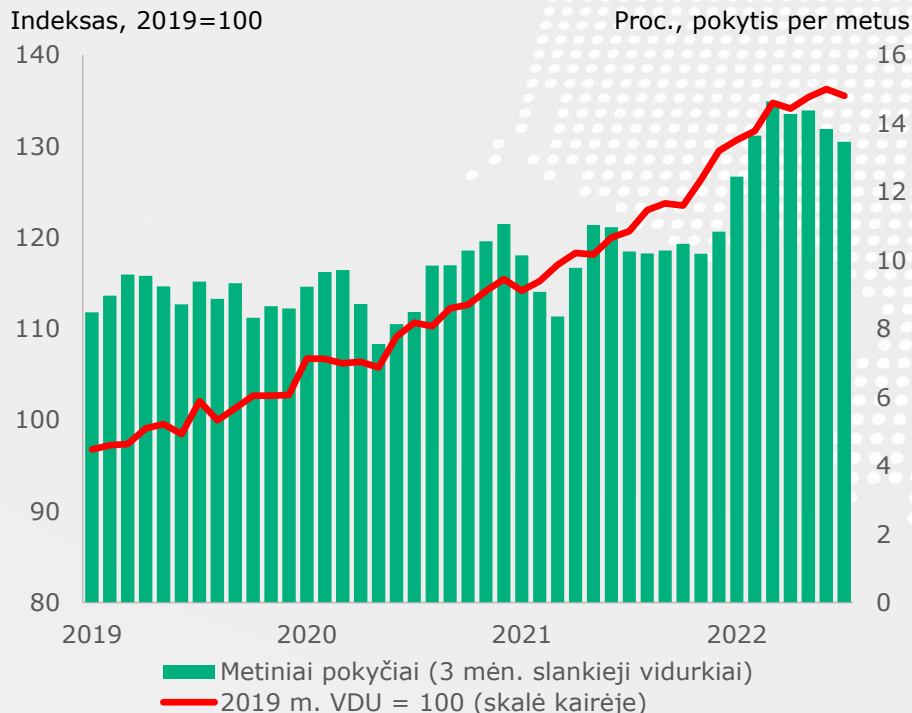
Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: pagal sezoninį pakoreguoti duomenys.

Visgi yra matomi pirmieji pajamų augimo lėtėjimo ženklai

Mėnesinių darbo pajamų pokyčiai

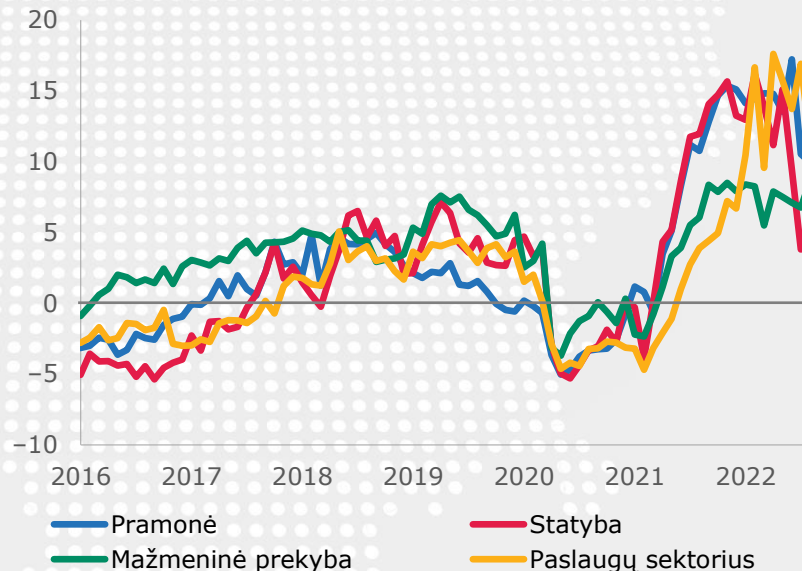

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastabos: darbuotojai, uždirbantys daugiau nei MMA, pagal sezoniškumą pakoreguoti duomenys, paskutinis duomuo: 2022 m. liepos mėn.

Įmonių veiklą ribojantys veiksniai: darbuotojų trūkumas

Dalis, palyginus su ilgalaikiu vidurkiu; proc. p.

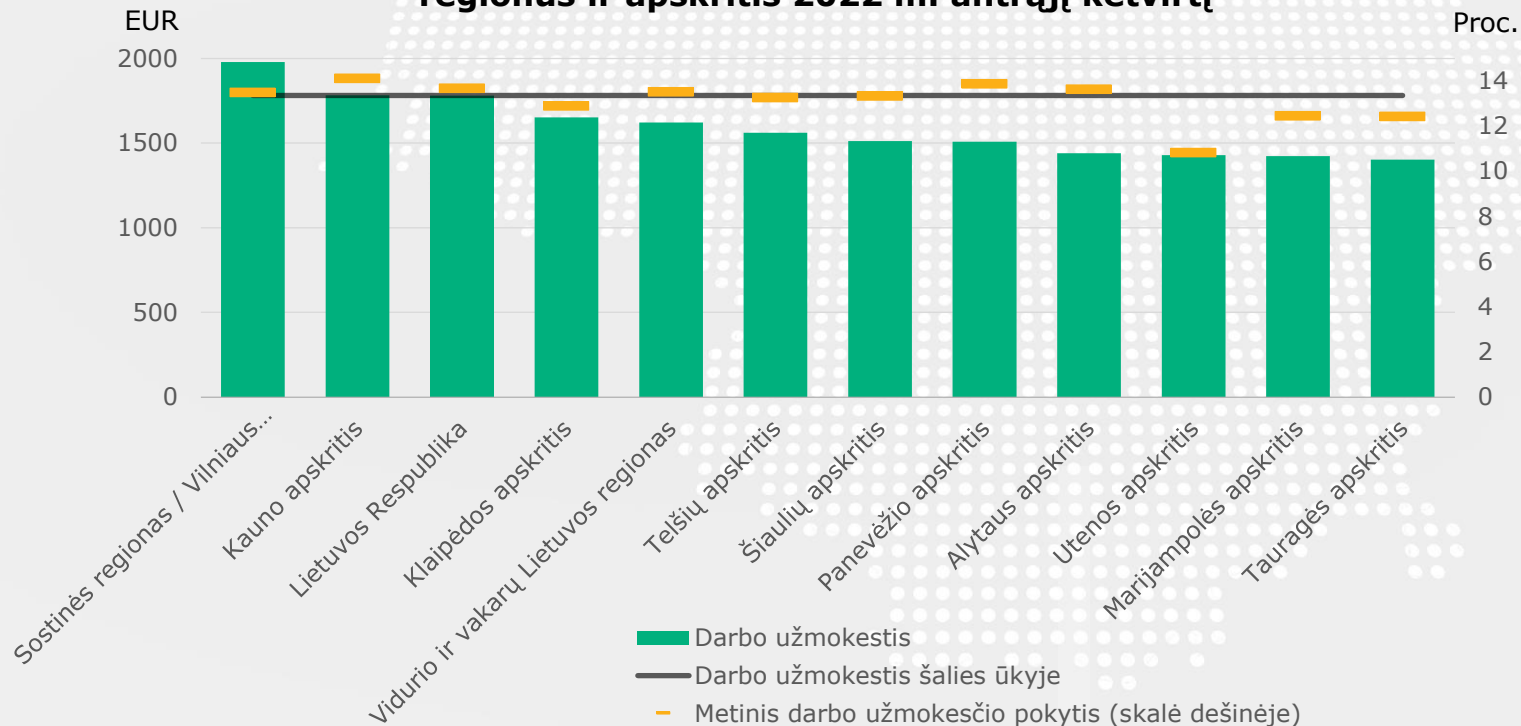
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastabos: pagal sezoniškumą pakoreguoti duomenys, paskutinis duomuo: 2022 m. rugpjūčio mėn.

Nors Sostinės regione ir Vidurio ir vakarų Lietuvos regione DU auga panašiu tempu, vidutinio DU atotrūkis tarp jų sudaro apie 360 EUR

Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio lygiai ir pokyčiai pagal regionus ir apskritis 2022 m. antrąjį ketvirtį

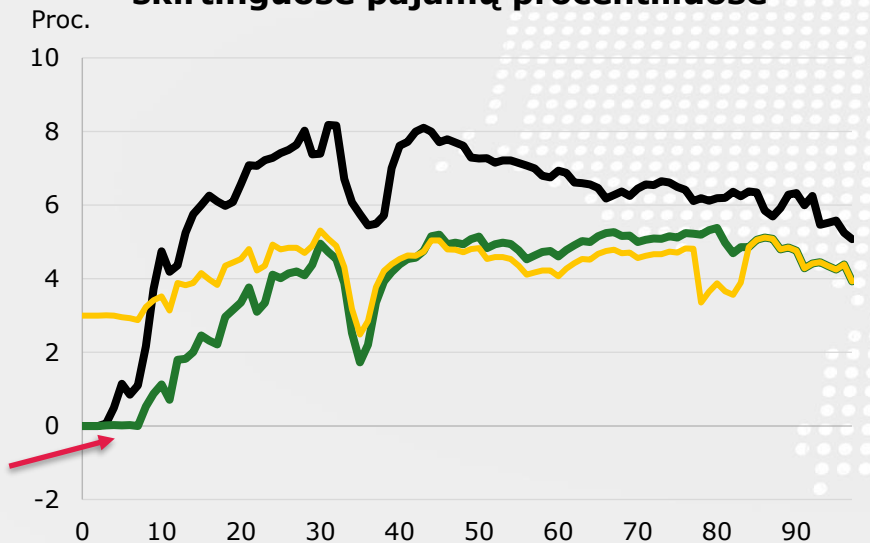

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.
 Pastaba: duomenys be ind. įmonių.

MMA nesikeičiant, mažiausiai uždirbančiųjų darbo užmokestis neauga arba auga mažiau nei bendroji tendencija

Bruto ir neto darbo užmokesčio pokyčiai skirtinguose pajamų procentiliuose

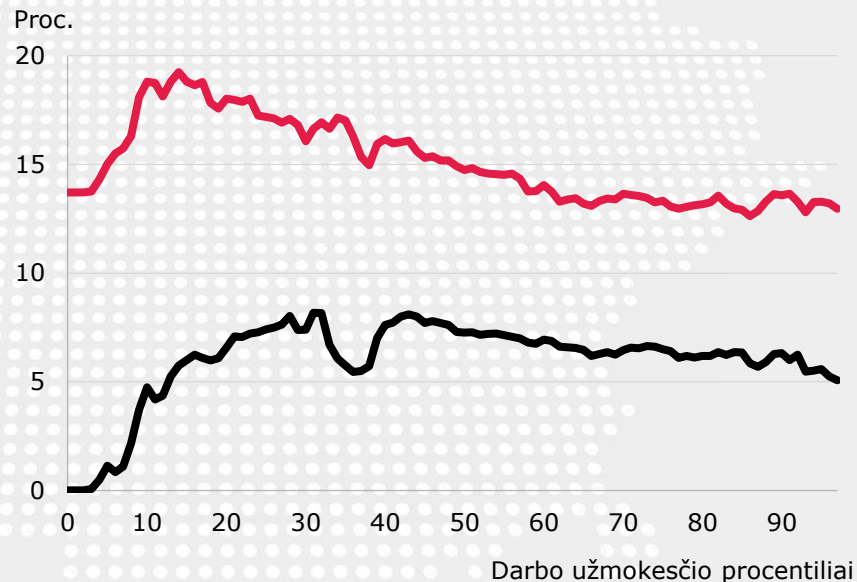

- Bruto DU pokytis nuo 2021 m. sausio iki 2021 m. liepos mėn.
- Bruto DU pokytis nuo 2022 m. sausio iki 2022 m. liepos mėn.
- Neto DU pokytis nuo 2022 m. sausio iki 2022 m. liepos mėn.

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: duomenys apima darbuotojus, uždirbančius daugiau nei MMA iki 97 procentilio; į skaičiavimus įtrauktas šių metų birželio mėn. padidinto NPD poveikis.

MMA padidinimo poveikis

- Bruto DU pokytis nuo 2021 m. sausio iki 2021 m. liepos mėn.
- Bruto DU pokytis nuo 2021 m. sausio iki 2022 m. sausio mėn.

Šaltiniai: Sodra ir Lietuvos banko skaičiavimai.

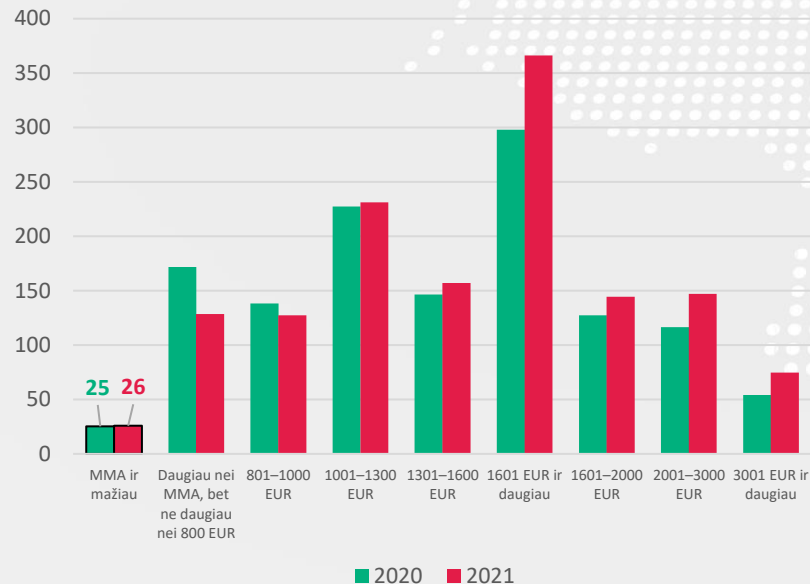
Pastaba: duomenys apima darbuotojus, uždirbančius daugiau nei MMA iki 97 procentilio.

Asmenų, uždirbančių MMA ir mažiau, skaičius per metus beveik nepakito

Darbuotojų skaičius šalies ūkyje pagal bruto darbo užmokesčio dydį 2020 ir 2021 m.

Darbuotojų skaičius tūkst.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: naudojami visą darbo laiką dirbusių darbuotojų duomenys.

MMA ir mažiau uždirbančiųjų dalis, palyginti su visų atitinkamo sektoriaus darbuotojų skaičiumi (2021 m.)

Proc.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.
Pastaba: naudojami visą darbo laiką dirbusių darbuotojų duomenys.

MMA skaičiavimai

MMA nustatymo principai

Pagal Trišalės tarybos sutartą metodiką, galimas MMA dydis paskaičiuojamas taip:

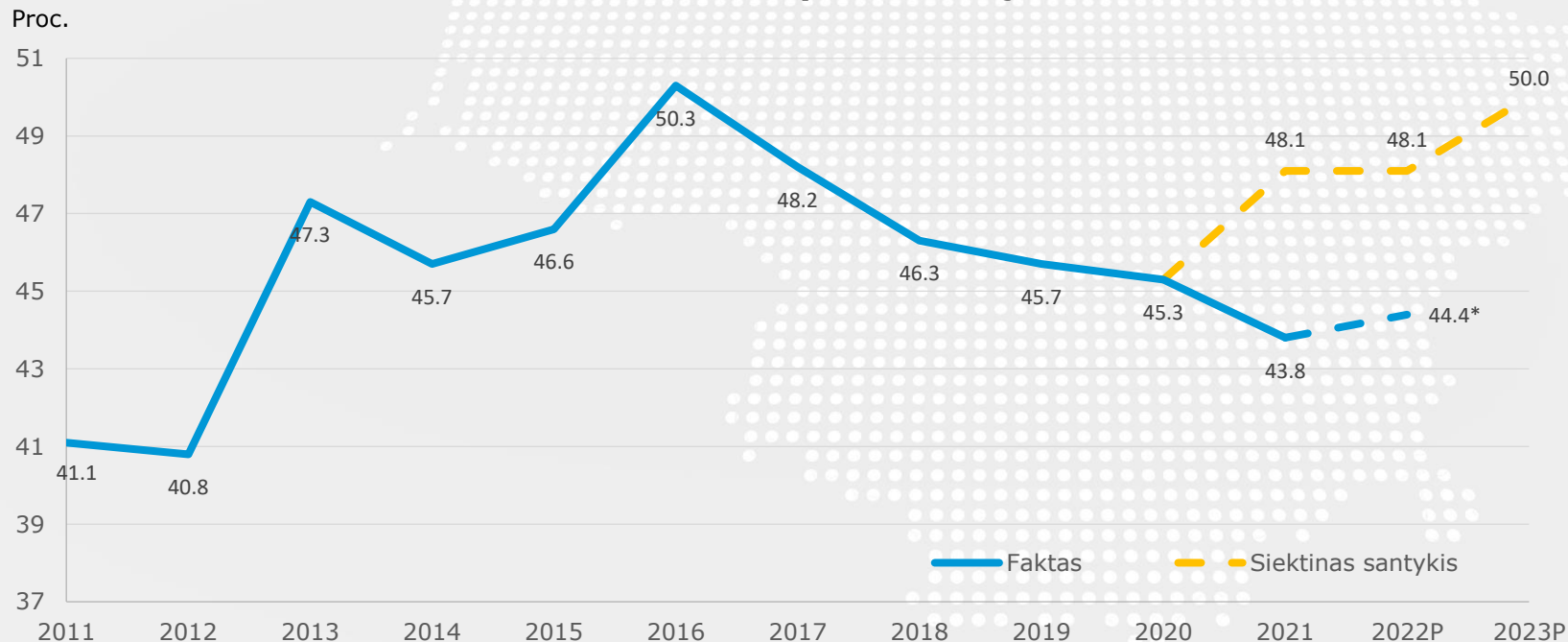
- 1. Siektinas MMA/VDU** - ketvirtadalio didžiausią MMA ir VDU santykį turinčių ES valstybių narių MMA/VDU vidurkis (intervalo 45-50 % ribose).
- 2. Prognozuojamas VDU** – naujausios turimos VDU prognozės, atėmus nereguliaras premijas, priedus, priemokas ir vienkartinės pinigines išmokas.
- 3. MMA = Prognozuojamas VDU * Siektinas MMA/VDU.**

MMA tvirtina Vyriausybė, gavusi Trišalės tarybos rekomendaciją ir atsižvelgdama į šalies ūkio vystymosi rodiklius bei tendencijas.

MMA ir VDU santykis Lietuvoje paskutiniaisiais metais mažėja, 2021 m. buvo žemiau tikslinio intervalo (45-50 %) ribų

MMA ir VDU santykis Lietuvoje

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

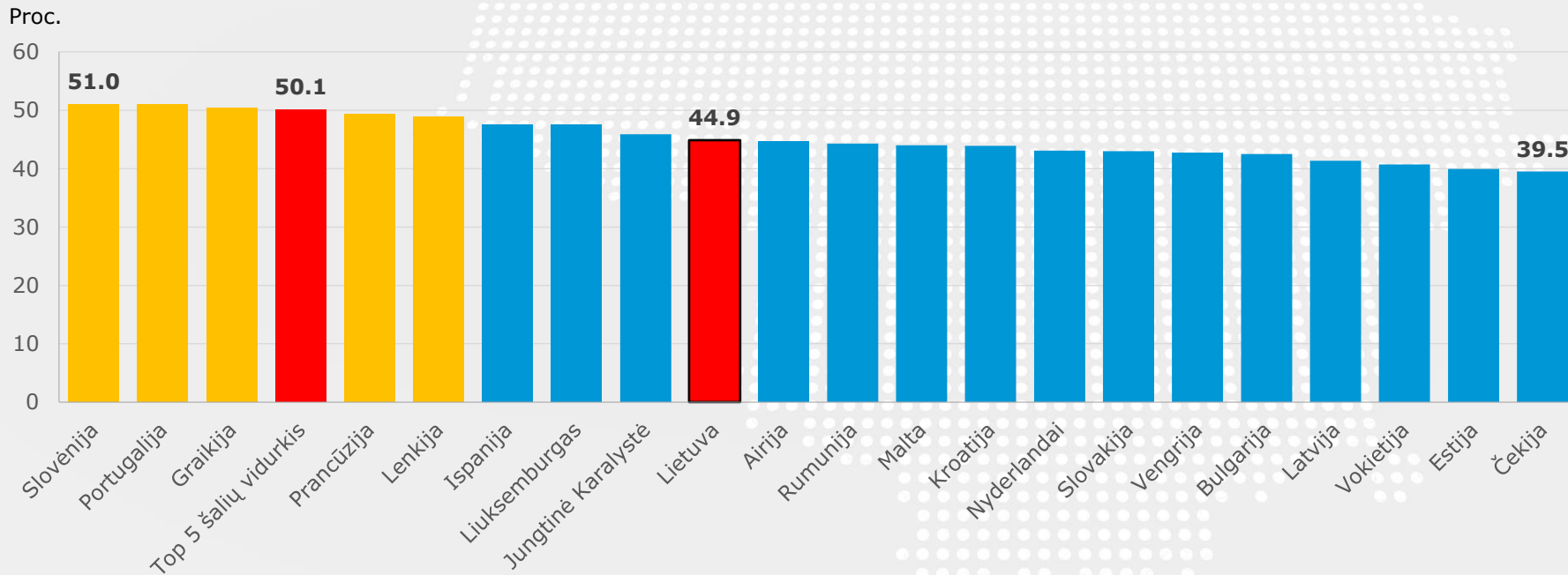
P – prognozė

*apskaičiuota remiantis FM rugsėjo mėn. VDU prognozėmis

Formulėje naudojamas ketvirtadalio didžiausią MMA ir VDU santykį turinčių šalių vidurkis

MMA ir VDU santykis ES šalyse (2019-2021 m. vidurkis)

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pastaba: dėl duomenų trūkumo Airijos, Prancūzijos, Nyderlandų, Rumunijos atvejais skaičiuoti 2019-2020 m. vidurkiai.

Graikijos atveju naudota 2019 m. reikšmė.

MMA apskaičiavimas pagal sutartą formulę

2021 m. VDU – 1579,4 Eur, priedai ir premijos – 7,2 proc. VDU

2021 m. VDU be priedų ir premijų – 1466,47 EUR

VDU 2022 ir 2023 m.*: +12,0 ir +8,1 %

2023 m. VDU be priedų ir premijų – 1775,5 Eur

5 didžiausią MMA ir VDU santykį 2019-2021 m. turėjusių ES šalių MMA ir VDU santykio vidurkis – 50,1 % -> 50 %

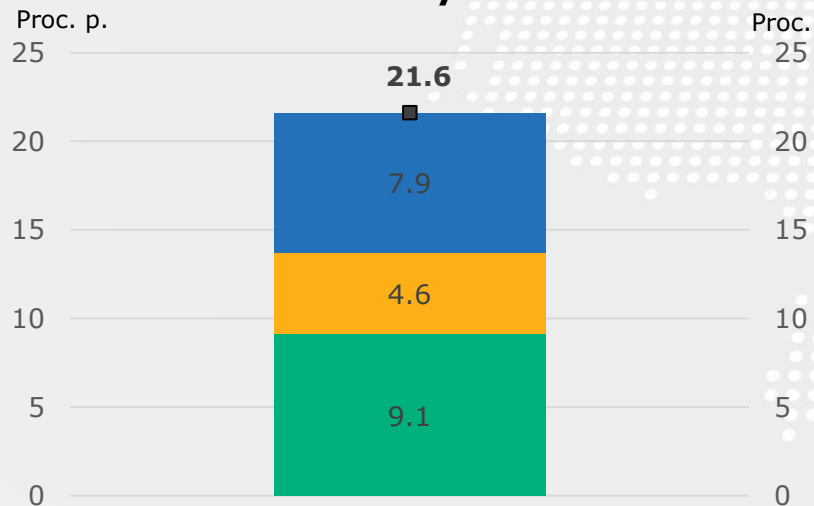
**2023 m. MMA: $1775,5 \times 0,5 = 887,74$ Eur
(+157,74 Eur; +21,6 %)**

*remiamasi FM birželio mėn. VDU prognozėmis.

Pagal formulę apskaičiuotą metinį MMA augimą lemia ir šių metų VDU augimas

2023 m. prognozuojamo metinio MMA pokyčio išskaidymas

- 2023 m. prognozuojama VDU augimo įtaka
- TOP25% MMA ir VDU santykių turinčių šalių įtaka
- 2022 m. VDU prognozių peržiūra
- MMA pokytis 2023 m. (skalė dešinėje)

Šaltiniai: Eurostatas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

- VDU augs sparčiau, nei prognozuota, todėl faktinis MMA ir VDU santykis šiemet bus mažesnis, nei planuota.
- 2022 m. taikyta į 48,1 MMA ir VDU santykį, tačiau atnaujintos prognozės rodo mažesnę santykį šiemet.
- Tam, kad 2023 m. MMA ir VDU santykis pasiektų mažiausią tikslinio intervalo ribą (45%), MMA turėtų augti ne mažiau kaip 9,4 proc.

	Faktinis MMA ir VDU santykis	Siektinas MMA ir VDU santykis
2021 m.	43,8	48,1
2022 m.*	44,4	48,1

*apskaičiuota remiantis FM rugsėjo mėn. VDU prognozėmis.

Argumentai dėl greitesnio ar lėtesnio MMA didinimo dabartinėmis aplinkybėmis

Sparčiai augant VDU, nuoseklu būtų kelti ir MMA:

- Sutarta MMA skaičiavimo formule siekiama mažinti darbo užmokesčio nelygbę.
- MMA kėlimas daro teigiamą poveikį gyventojų pajamoms ir vartojimui.
- LB tyrėjų atliktas tyrimas rodo, kad praeityje MMA didinimas Lietuvoje nedarė reikšmingo neigiamo poveikio užimtumui.
- Lietuvos eksporto rinkos dalys pastaraisiais metais didėjo, nepaisant augančios MMA ir bendrų vienetinių darbo kaštų. Didžioji dalis gaunančių MMA dirba paslaugų sektoriaus veiklose, kurių daugelis tarptautinėje rinkoje nekonkuruoja, o eksporto konkurencingumą veikia netiesiogiai.
- Esant aukštai infliacijai, MMA didinimas padeda mažinti jos neigiamas pasekmes mažiausiai uždirbantiems.

MMA pokyčius reikėtų vertinti atsargiau dėl:

- Kaistančios darbo rinkos.
- Atlyginimų-kainų spiralės rizikos.
- Didelio ekonomikos raidos neapibrėžtumo.

Rugsėjo mėn. LB pozicija dėl MMA dydžio nustatymo

MMA pagrindinai laikome instrumentu, skirtu mažinti pajamų nelygybę, kylančią iš darbo užmokesčio raidos tendencijų, kurias lemia darbo rinkoje vykstantys procesai.

Lietuvos banko pasiūlyta ir Trišalėje taryboje sutarta formulė siekiama, kad jos rezultatas būtų pagrindas diskusijai, grindžiamai ekonominiais argumentais.

Siūlome šia formulė remtis ir toliau, nematome svarių priežasčių, kodėl reikėtų nuo jos reikšmingai nukrypti.

Tačiau vis dar matome, kad šiuo metu ekonomikos raidos neapibrėžtumas yra itin didelis, ekonomikos augimo rizikų balansas dar labiau neigiamas nei birželio mėn., todėl palaikytume atsargesnį sprendimą – MMA didinimą dalimis.

Siūlymas dėl MMA didinimo dalimis

2023 m. sausio mėn.

- MMA/VDU santykis – 45 proc. (žemiausia tikslinio intervalo riba)
- MMA 798,97 Eur (+9,4 proc. arba +68,97 Eur)

Atsižvelgiama į ekonomikos raidą 2023 m.:

1. 2023 I ketvirtį metinis BVP pokytis yra teigiamas*
IR
2. VDU faktinis augimas 2023 m. I ketv. bus didesnis nei FM prognozuota + 1,5 proc. p.** (= 8,1 + 1,5 = 9,6 proc.)

Sąlygos išsipildo

Sąlygos neišsipildo

2023 m. birželio mėn.

- MMA/VDU santykis – 50 proc. (pagal sutartą metodiką siektinas lygis 2022 m.).
- MMA 887,74 Eur (papildomai +11,1 proc. arba + 88,77 Eur).
- Iš viso 2023 m. MMA padidės: +21,6 proc. arba + 157,74 Eur.

2023 m. gegužės mėn.

- LR trišalės tarybos posėdis.

* pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką.

** numatomas MMA padidinimo 9,4 proc. nuo 2023 m. pradžios poveikis VDU augimui.

Galimos MMA didinimo dalimis alternatyvos

Galimi variantai		
A variantas	MMA didinimas dalimis	
	B variantas	C variantas
<ul style="list-style-type: none">MMA didinama 21,6 proc. ir siekia 888 Eur.MMA/VDU santykis 50 proc.	<ol style="list-style-type: none">2023 m. sausio mėn. MMA didinama 9,4 proc. ir siekia 798,97 Eur.MMA ir VDU santykis pasiektų mažiausią tikslinio intervalo ribą (45%).2023 m. birželio mėn. MMA didinama 11,1 proc. ir siekia 888 Eur.	<ol style="list-style-type: none">2023 m. sausio mėn. MMA didinama 15,5 proc. ir siekia 843 Eur.MMA ir VDU santykis pasiektų tikslinio intervalo vidurį (47,5%)2023 m. birželio mėn. MMA didinama 5,3 proc. ir siekia 888 Eur.

Ačiū už dėmesį!